

Σύνοψη του Σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος για τις Αγορές Βιοκαλλιεργητών

Το προτεινόμενο θεσμικό πλαίσιο έχει σαν στόχο τη νομική κατοχύρωση του θεσμού των Αγορών Βιοκαλλιεργητών και τη θέσπιση ενός κανονιστικού πλαισίου που εξασφαλίζει την εύρυθμη λειτουργία και ανάπτυξή τους σε όλη την επικράτεια. Συμβάλλει έτσι στη βιωσιμότητα των εγχώριων βιοκαλλιεργητών, στην ανάπτυξη της βιολογικής γεωργίας στη χώρα μας, στις βελτιωμένες αγοραστικές επιλογές και την υγεία των καταναλωτών, στη βιωσιμότητα της κοινωνίας της υπαίθρου σε συνθήκες αειφορίας και στον υγιή ανταγωνισμό στην αγορά βιολογικών προϊόντων και τροφίμων εν γένει. Συνεπώς μπορεί να αποτελέσει θεμέλιο λίθο για μία βιώσιμη εθνική αγροδιατροφική πολιτική.

Σκοποί

Το θεσμικό πλαίσιο για τις Αγορές Βιοκαλλιεργητών αποσκοπεί (α) στην πρόσβαση του πληθυσμού σε υγιεινή τροφή, (β) στη διατροφική αυτάρκεια της χώρας και (γ) στο σεβασμό στη φύση.

Η βιολογική γεωργία και η άμεση διάθεση της τροφής από τους παραγωγούς στους καταναλωτές αποτελούν τα καλύτερα μέσα για την επίτευξη αυτών των σκοπών.

Η πρότασή μας βασίζεται (α) στη συνέργια κράτους και κοινωνίας των πολιτών, (β) στην αποτελεσματική λειτουργία του κράτους που διασφαλίζεται με σαφή διαχωρισμό των επιτελικών και εκτελεστικών αρμοδιοτήτων, και (γ) στη χρήση των τεχνολογιών της Κοινωνίας της Πληροφορίας που οδηγεί στην αποτελεσματική λειτουργία των θεσμών με χαμηλό κόστος και με διαφάνεια σε όλες τις διαδικασίες.

Τρία Συστατικά του Θεσμικού Πλαισίου

Μέσα από την εμπειρία της δεκαεπταετούς λειτουργίας των εγχώριων αγορών βιοκαλλιεργητών από τους ίδιους τους βιοκαλλιεργητές, από την πρακτική των αντίστοιχων αγορών ανά τον κόσμο και τη νομοθεσία που τις διέπει, προτείνουμε ένα θεσμικό πλαίσιο που:

1. Κατοχυρώνει με νόμο το θεσμό των Αγορών Βιοκαλλιεργητών
2. Με Προεδρικό Διάταγμα καθορίζει τις συνθήκες ίδρυσης, αδειοδότησης, οργάνωσης, λειτουργίας και ελέγχου των αγορών, τις παραβάσεις και ποινές, και τέλος την εποπτεία του συστήματος.
3. Εφαρμόζεται Κανονισμός Λειτουργίας των αγορών υπό τη μορφή του Προτύπου Λειτουργίας ΕΛΟΤ 1428 «Αγορές Βιοκαλλιεργητών», ως αναπόσπαστο τμήμα του νομικού πλαισίου.

Τα παραπάνω προτείνονται σε αντικατάσταση παλιότερων νομοθετημάτων που κινούνται σε λάθος κατεύθυνση και δεν οδηγούν στο σκοπό και στους στόχους που θέτουμε.

Σύνοψη του Σχεδίου Προεδρικού Διατάγματος

Το Σχέδιο του Προεδρικού Διατάγματος συνοψίζεται στις ακόλουθες 10 ενότητες:

1 Ορισμός: οι αγορές των βιοκαλλιεργητών ορίζονται ως αγορές υπαίθριες ή στεγασμένες όπου συμμετέχουν αμιγώς βιοκαλλιεργητές και κάθε ένας διαθέτει τα προϊόντα που ο ίδιος παράγει. Οι αγορές λειτουργούν σύμφωνα με το Πρότυπο ΕΛΟΤ 1428 «Αγορές Βιοκαλλιεργητών: Απαιτήσεις Λειτουργίας». (άρθρο 1)

2 Υποδομή - Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση: Δημιουργείται βάση δεδομένων που περιέχει τα στοιχεία για κάθε αγορά και κάθε παραγωγό όπως αυτά προσδιορίζονται στο Πρότυπο ΕΛΟΤ 1428 «Αγορές Βιοκαλλιεργητών».

Λειτουργεί σε τοπικό και εθνικό επίπεδο, και σε πραγματικό χρόνο (real time). Οι πληροφορίες παρέχονται μέσω ιστότοπου. Οι πληροφορίες που περιέχει είναι δημόσιου χαρακτήρα, πλην αυτών που αποτελούν ευαίσθητα προσωπικά δεδομένα τα οποία αφορούν μόνο στους αρμόδιους φορείς σύμφωνα με τη νομοθεσία.

Έτσι όλοι μπορούν να γνωρίζουν για κάθε αγορά αν υπάρχουν θέσεις ή όχι, πόσοι παραγωγοί συμμετέχουν, ποιοι συμμετέχουν, τι προϊόντα πωλούνται, όπως και για κάθε βιοκαλλιεργητή τι παράγει, σε ποιες αγορές συμμετέχει, από ποιον φορέα πιστοποιείται κ.ο.κ. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται η διαφάνεια του συστήματος π.χ. ως προς την τοποθέτηση των παραγωγών, τη συμμόρφωσή των εμπλεκόμενων μερών στην ισχύουσα νομοθεσία κ.λπ. (άρθρο 2)

3 Διοικητική Διάρθρωση: Οι αρμόδιοι φορείς των άρθρων 3 και 4 αποτελούν προϋπόθεση για την ίδρυση των αγορών, την αδειοδότηση των συμμετεχόντων, την οργάνωση, λειτουργία και έλεγχο των αγορών, την απόδοση ποινών και την εποπτεία του συστήματος. (άρθρα 3 και 4)

Οι αρμόδιοι φορείς διακρίνονται σε Εθνικής και Τοπικής εμβέλειας και σε Επιτελικούς και Εκτελεστικούς ανάλογα με τις αρμοδιότητές τους. Συνεπώς έχουμε επιτελικούς και εκτελεστικούς φορείς με τις αρμοδιότητες που τους αντιστοιχούν, τόσο σε εθνικό όσο και σε τοπικό επίπεδο. Συγκεκριμένα:

	Εθνικό	Τοπικό
Επιτελικό	Εθνικό Συμβούλιο Αγορών Βιοκαλλιεργητών (ΕΣΑΒ)	Τοπικό Συμβούλιο Αγορών Βιοκαλλιεργητών (ΤΣΑΒ)
Εκτελεστικό	Γραφείο ΕΣΑΒ	Γραφείο ΤΣΑΒ

Οι φορείς αυτοί υπάγονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων σε Εθνικό Επίπεδο, και στην τοπική αυτοδιοίκηση (δήμοι/περιφερειακές ενότητες) και στις αντίστοιχες Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Οι αρμοδιότητες και υποχρεώσεις κάθε φορέα περιγράφονται στα άρθρα 3 και 4 του Σχεδίου ΠΔ. Οι επιτελικοί φορείς έχουν πολιτικό και αποφασιστικό ρόλο, ενώ οι εκτελεστικοί υλοποιούν τις αποφάσεις των άνω και διεκπεραιώνουν πράξεις όπως η έκδοση άδειας συμμετεχόντων, η παραλαβή δικαιολογητικών, η τήρηση της βάσης δεδομένων, η τοποθέτηση παραγωγών, ενημέρωση και επικοινωνία κ.ο.κ.

4 Ίδρυση: Για την ίδρυση αγοράς βιοκαλλιεργητών αποφασίζει το Δημοτικό Συμβούλιο του εκάστοτε δήμου, κατόπιν πρότασης το τοπικού συμβουλίου αγορών βιοκαλλιεργητών. Η πρόταση του τοπικού συμβουλίου αφορά στο χώρο και το ωράριο λειτουργίας της, τον αριθμό των συμμετεχόντων και τη σύνθεσή της. Η

πρόταση αυτή μπορεί να προκύπτει είτε από αίτημα εκ των συμμετεχόντων σε αυτό είτε από αίτημα φορέων, ιδιωτών και λοιπών ενδιαφερομένων. (άρθρο 5)

5 Ορισμός βιοκαλλιεργητή κατά κύριο επάγγελμα αγρότη και βιοκαλλιεργητή μη κατά κύριο επάγγελμα αγρότη:

Για τους σκοπούς του παρόντος ορίζεται ως βιοκαλλιεργητής όποιος παράγει πρωτογενώς σύμφωνα με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία για τη βιολογική γεωργία.

Ως βιοκαλλιεργητής κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ορίζεται το φυσικό πρόσωπο που είναι αγρότης κατά κύριο επάγγελμα σύμφωνα με το νόμο 3874/2010.

Ως βιοκαλλιεργητής μη κατά κύριο επάγγελμα αγρότης ορίζεται το φυσικό πρόσωπο του οποίου τουλάχιστον το 35% του εισοδήματος προέρχεται από γεωργική δραστηριότητα αλλά δεν ικανοποιεί όλους τους όρους του νόμου 3874/2010 για να χαρακτηριστεί αγρότης (π.χ. ασφάλιση ΟΓΑ . (άρθρο 6)

6 Αδειοδότηση και όροι προσέλευσης/συμμετοχής:

Δικαιούχοι αδείας είναι όσοι ικανοποιούν τους ορισμούς του σημείου 5. Για τους βιοκαλλιεργητές κατά κύριο επάγγελμα αγρότες η άδεια δίνει το δικαίωμα συμμετοχής στις αγορές όλης της χώρας. Για τους βιοκαλλιεργητές μη κατά κύριο επάγγελμα αγρότες, το δικαίωμα συμμετοχής αφορά στα όρια της περιφέρειας τους.

Κάθε βιοκαλλιεργητής που ικανοποιεί τις συνθήκες του παρόντος είναι αυτομάτως δικαιούχος αδείας η οποία εκδίδεται από το Γραφείο ΤΣΑΒ του δήμου όπου κατοικεί ή βρίσκεται η εκμετάλλευσή του.

Τίθενται επίσης οι όροι χρήσης της άδειας από συγγενείς και οι δυνατότητες αναπλήρωσης και υποβοήθησης του συμμετέχοντος. Τέλος αναφέρονται τα απαραίτητα δικαιολογητικά για την προσέλευση και συμμετοχή των βιοκαλλιεργητών (άρθρα 7,8,9,10).

7 Οργάνωση: Η οργάνωση της εκάστοτε αγοράς είναι αρμοδιότητα του οικείου τοπικού συμβουλίου και του αντίστοιχου γραφείου, και αφορά στη χωροθέτηση της αγοράς, τον αριθμό των συμμετεχόντων και τη σύνθεσή της ως προς παραγωγούς και προϊόντα.

Ως προς το γραφείο πρέπει να διευκρινιστεί ότι: (α) το γραφείο μπορεί να λειτουργεί κατά δήμο ή περιφερειακή ενότητα, όπως για παράδειγμα η Ανατολική Αττική όπου οι αρμοδιότητες των υπηρεσιών της πρώην νομαρχίας έχουν μεταβιβασθεί στην περιφερειακή ενότητα Ανατολικής Αττικής, και όχι στους δήμους, και (β) οι αρμοδιότητες του γραφείου δεν συνεπάγονται τη στελέχωση του με έναν ή περισσότερους υπαλλήλους με αποκλειστικό αντικείμενο τις αγορές. Για παράδειγμα σε αστικούς δήμους με μία αγορά ένας υπάλληλος θα ασχοληθεί κάποιες ώρες την εβδομάδα με το αντικείμενο. Σε δήμους αγροτικών περιοχών όπου η έκδοση των αδειών μπορεί να αποτελεί κύριο μέλημα και πάλι δεν απαιτείται αποκλειστική ενασχόληση με το αντικείμενο. (άρθρο 11)

8 Λειτουργία: Η λειτουργία της αγοράς καθορίζεται από το Πρότυπο ΕΛΟΤ 1428. Αυτό αφορά σε πλείστες λεπτομέρειες από το ωράριο, τη συμπεριφορά των παραγωγών, τους πάγκους πώλησης, τα δικαιολογητικά, την κοινωνική ευθύνη κλπ. Το Πρότυπο μπορεί να αναθεωρηθεί μέσα από προβλεπόμενες διαδικασίες χωρίς να απαιτείται η έκδοση νέας νομοθεσίας, γεγονός που αποσυμφορίζει το έργο των αρμόδιων Υπουργείων. Η αξία του βρίσκεται στο γεγονός ότι προκύπτει μέσα από διαβούλευση

των συλλόγων των βιοκαλλιεργητών, και την πλέον εγκεκριμένη διαδικασία εκπόνησης απαιτήσεων λειτουργίας χάρης στον ΕΛΟΤ. Το Πρότυπο λειτουργεί με σκοπό την συνεχή βελτίωση και όχι τις ποινές, έχοντας και εκπαιδευτικό χαρακτήρα. (άρθρο 12)

9 Έλεγχος και Εποπτεία: Υπάρχουν τεσσάρων ειδών έλεγχοι σχετικά με τις αγορές των βιοκαλλιεργητών, και συγκεκριμένα:

1. Έλεγχος συμμόρφωσης στις διατάξεις για τη βιολογική γεωργία που διενεργείται από τους Οργανισμούς Ελέγχου και Πιστοποίησης, τον ΟΠΕΓΕΠ και τις Διευθύνσεις Γεωργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.
2. Έλεγχος Υγιεινής που διενεργείται από τον ΕΦΕΤ και τις Διευθύνσεις Υγιεινής των ΟΤΑ.
3. Αγορανομικός Έλεγχος, που διενεργείται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της διεύθυνσης εμπορίου της οικείας τοπικής αυτοδιοίκησης και του Υπουργείου Οικονομικών.
4. Έλεγχος λειτουργίας της αγοράς που διενεργείται από επιτροπή της εκάστοτε Τοπικής Αυτοδιοίκησης και εν δυνάμει πρωτογενώς από τον οικείο σύλλογο βιοκαλλιεργητών.

Το ΕΣΑΒ και το αντίστοιχο γραφείο εποπτεύουν ότι τα ΤΣΑΒ και τα αντίστοιχα γραφεία τους ασκούν τα καθήκοντά τους σύμφωνα με το νόμο. Η Διεύθυνση Αγροτικής Πολιτικής εποπτεύει το ΕΣΑΒ και το γραφείο του. Ο Υπουργός Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων εποπτεύει το σύστημα συνολικά. (άρθρο 13)

10 Παραβάσεις και Κυρώσεις: Οι παραβάσεις ταξινομούνται βάσει των ειδών ελέγχου στο προηγούμενο εδάφιο. Οι αρμόδιοι φορείς ελέγχου επιβάλλουν και τις κυρώσεις που αφορούν στο πεδίο τους. Περαιτέρω όταν μία παράβαση (π.χ. πώληση προϊόντος χωρίς την απαραίτητη πιστοποίηση) αφορά και στη λειτουργία της αγοράς, πέραν της προβλεπόμενης ποινής από τους αρμόδιους φορείς, η επιτροπή ελέγχου προχωρεί και σε ποινή του συμμετέχοντος ως προς την αγορά (π.χ. απαγόρευση προσέλευσης στην αγορά).

Τέλος υπόλογοι σε ποινές είναι και οι αρμόδιοι φορείς των άρθρων 3,4 και 13 εφόσον δεν επιτελούν το έργο τους σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Οι ποινές ορίζονται με Υπουργική Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων. (άρθρο 14)

Η ανάγνωση του προτεινόμενου σχεδίου προεδρικού διατάγματος μπορεί να διευκολυνθεί αν λάβουμε ως κορμό της πρότασης τα άρθρα 1,2,5,6,7,10,11,12 και 13, και ξεκινήσουμε με αυτά.